Verslag

Groningen - 28 juni 2018

van het OV-CP Groningen op 26 juni 2018 om 17:00 uur in het Provinciehuis Groningen

Aanwezig namens reizigers(-organisaties):

Groninger Studentenbond	dhrn. Thomas Reindersma en Nico Wessels
Individuele reizigers	dhrn. Camille Kreemers en Pim Diekstra
OOG-Vereniging	dhrn. Hubert de Vos en Hans Froon
Vereniging ROVER	dhr. Menno Visser
Secretaris CP	dhr. Frank Aakster
Vice-voorzitter CP	dhr. Hans van der Veen
Voorzitter CP	dhr. Sjak Rijploeg en Vive
Aanwezig namens instanties:	
Arriva-Trein	mvr. Yvonne Dubben
OV-Bureau GD	dhrn. Jorne Bonte en Jorik Bouwmeester
Provincie Groningen	dhrn. Herman Sinnema en Daniël Koelikamp
QBuzz	dhrn. Michel v d Mark en Jan-Paul Corts
Afwezig:	
ANWB	dhr. Eric Neef
Fietsersbond	dhr. Leo Heijne
Vereniging Kleine Dorpen Gron.	dhr. Rudi Slager
Zorgbelang Groningen	mvr. Arnolda Messchendorp
Gemeente Groningen	dhrn. Menno Oedekerk en Herman Lubbers
OV-Bureau GD	dhrn. Erwin Stoker en Hans Werner .

1. Opening door dhr. vd Veen.
   Verhinderd zijn CP-leden Neef, Slager en Heijne, de heren Oedekerk en Lubbers van de gemeente Groningen, dhr. Bakker van Qbuzz en dhr. Stoker van het OVB. Dhr. Daniel Koelikamp van de provincie Groningen is aanwezig voor a.p. 3, dhr. Jorne Bonte van het OVB vervangt dhr. Stoker, dhr. Bouwmeester / stagiair OVB is aanwezig voor een presentatie bij a.p. 7. Dhr. Wessels is aanwezig als opvolger van dhr. Thomas Reinders, die heeft aangegeven als individueel te willen blijven deelnemen in het CP.

2. Mededelingen en actualiteiten OVB door dhr. Bonte:
   - Het DB-OVB besluit op 12 juli over de gunning van de GD-concessie.
   - Het OVB verwacht in het najaar een tariefverhoging in het OV te moeten voorleggen van plm 6% i.v.m. gestegen kosten en de BTW-verhoging van 6 naar 9%.
   - De zomerdienstregeling is van voorheen 7 weken nu ingekort tot de 6 weken van de basisschoolvakantie.
   - De vakbonden hebben voor de komende dagen een algehele staking van het rijdend personeel aangekondigd. Dhr. Bonte antwoordt dhr. Reindersma dat ’t OVB zich niet mengt in de arbeidsvoorwaardendiscussie. In de Bestekseisen voor de GD-concessie wordt van vervoerders geëist dat zij ‘maatschappelijk verantwoord ondernemen’.
   - Van 1 juli t/m 31 augustus is het Zomerbroez’n-kaartje weer te koop van €10,- voor een dag reizen in Groningen en Drenthe met twee personen.

- Reizigers die nu voor de Hubtaxi veel meer moeten betalen dan voorheen en zich melden bij het OVB, krijgen een 1-jarige overgangs-compensatie op maat.

3. Spoorzaken:
   - *Elektrificatie*: Dhr. Koelikamp deelt mee dat de provincies Groningen en Friesland samenwerken aan drie onderzoeken naar: 1e, mogelijkheden van partiële elektrificatie, waarbij alleen relatief eenvoudige trajectdelen van bovenleiding worden voorzien en elders op accu's wordt gereden, 2e de inzetmogelijkheden en rij-eigenschappen van waterstof-aangedreven (H2-)treinen en de benodigde H2-infrastructuur voor opslag en tanken en 3e een combinatie van 1 en 2, naar 'opportunity-charging' van treinen aan bovenleiding in en om stations, waar een relatief grote energievraag is, i.c.m. bovenleidingloos rijden op waterstof op delen van de vrije baan.
     In 2019 gaat een H2-trein op proef rijden tussen Groningen en Leeuwarden, mogelijk ook elders, die max 140km/u kan rijden. In Leeuwarden komt een H2-tankplaats. Mvr. Dubben meldt dat partiëel elektrificeren een derde kost van bovenleiding over het gehele traject. N.a..v een besluit van Niedersachsen verbetert Alstom de levensduur van haar H2-trein. De visie van Groningen op H2 is verbreed. In de Eemshaven kan met windenergie waterstof worden gemaakt en opgeslagen. Arcadis en RicardoRail doen nu onderzoek voor Groningen en Friesland samen.
     Het CP begrijpt hieruit dat niet langer een tegenstelling dreigt tussen elektrificatie dan wel een keuze voor H2, maar dat Friesland, Groningen en Arriva nu op weg lijken naar een optimale combinatie van milieuvriendelijk rijden en systemen van opslag en overdracht van energie, in stations of rijdend, eventueel met bovenleiding waar nodig en efficient. Hiermee lijkt de zorg van het CP om te slaan in verwachting, en wil het CP graag nauw betrokken zijn bij de verdere bevindingen en stappen.
   - *Friesenbrücke*: Dhr. Sinnema verwacht dat de nieuwe brug klaar is in 2024. De tekeningen zijn toegezonden. Er lijkt dus toch kansen te zijn voor de sneltrein Groningen-Bremen. <u>De projectleider Wunderline dhr. Tjeerd Postma van de provincie Groningen wordt uitgenodigd de plannen in een volgend CP toe te lichten</u>.
   - *Kostenoverschrijdingen*: De 4-sporigheid, de Vork en de reconstructie Hoofdstation gaan -gelukkig- wel door omdat de provincie het tekort kan afdekken.
   - *ESGL*: De extra sneltrein Groningen-Leeuwarden komt er. Het tracébesluit is bijna onherroepelijk, de aannemer start de bouw. In de herfstvakantie is het spoor Groningen-Zuidhorn 10 dagen buiten dienst o.a. voor het inschuiven van tunneldekken in de Paterswoldseweg en de Fanerweg. (details BDS bij dhr. Bonte). Betrokken partijen stemmen OV en treinvervangend busvervoer goed op elkaar af.
   - *Veendam-Stadskanaal*: Er is geen nieuws over de treindienst op dit traject.
   - *Treinvervangende bus Groningen-Leer*: Dhr. Froon merkt op dat deze bus een keer geen airco of een bagageruimte had en werd gereden door UVO. Mvr. Dubben vertelt dat de UVO-busisinzet een noodgeval betrof, en dat plannen voor een HOV-waardige busverbinding in de afrondende fase zijn, waarbij de kwaliteit van materieel, informatievoorziening etc integraal wordt verbeterd. <u>Dit plan maakt deel uit van de presentatie Wunderline in volgend CP</u>

- Dhr. Diekstra attendeert nog eens op de zuinige inzet van IC-materieel door NS. Het was de afgelopen tijd meermalen 'raak' met inzet van zeer krappe, dus overvolle treinen. Het CP vraagt de Provincie mee op te letten en NS in de Spoortafel en andere gremia aan te spreken. Voorvallen graag met datum en tijd melden (via CP - Pim- naar provincie).
- Dhr. Rijploeg hekelt de NS-plannen voor de dienstregeling 2019 die tot gevolg hebben dat de IC's naar Groningen -weer- langzamer worden, i.p.v. dat de verbinding met de Randstad eindelijk eens substantieel sneller wordt gemaakt. juist CP vraagt de Provincie dit in zowel de Spoortafel als Bestuurlijk Overleg en Toekomstbeeld aan te vechten.
- Mvr. Dubben attendeert op plannen voor een 'snelle IC' Dhr. Rijploeg vindt dat dit en sneller rijden op de Hanzelijn op de agenda moet komen van de Spoortafel.
  Dhr. Aakster waarschuwt voor een tendens waarbij -in veel landen- lange afstandstreinen moeten wijken voor hogere frekwenties in het korte-afstandsvervoer.
- *klantreacties Arriva-trein*: Mvr. Dubben heeft een overzicht gestuurd, en licht toe dat de stakingen hebben geleid tot een piek in de klantreacties. Er zijn minder bezwaren ingediend tegen boetes. Het CP vermoedt dat dit mede komt door andere maatregelen van Arriva, zoals (veel!) betere in/uitcheck-paaltjes, poortjes (in Leeuwarden) en meer controles in de trein. Ook het aantal gemiste uitchecks is gedaald. Een aantal verbeteringen, die Arriva heeft beloofd in te voeren in de nieuwe concessie worden 'naar voren getrokken' aldus mvr. Dubben, waaronder het -samen met NS- vervangen van de kaartautomaten op stations door betere. ((Helaas merkte dhr. Rijploeg weinig van de vooruitgang toen bleek dat hij en zijn geleidehond de poortjes in Leeuwarden niet konden passeren)).
- De maatwerkregeling van Arriva voor het gratis kunnen meereizen van de begeleider van een slechtziende reiziger is nu komen te vervallen. Dhr. De Vos pleit voor een uniforme landelijke regeling. Mvr. Dubben zegt dat deze kwestie ook de aandacht van Arriva heeft.

4. GD-Dienstregeling:
   - *OVB-voorstellen Dr 2019*: Dhr. Diekstra noemt de hoofdpunten uit het CP-Advies dr 2019 zoals steun voor doortrekking van 85/189 naar Lewenborg, ipv de koppeling van 61/65 aan 10 en grote zorgen over de kwaliteit, prijs en vindbaarheid van de Hubtaxi en de wens van het CP dat het OVB waar nodig een 'lijnbelbus-achtig'-product invoert. Dhr. vd Veen noemt de netbrede aanpak en bijbehorend aansluitschema die het CP graag wil zien in de wg DR op 11 september, en dhr. de Vos waarschuwt het OVB om streeklijnen niet zomaar te koppelen aan stadslijnen ivm ongewenste doorwerking van vertragingen.
     Dhr. Bonte verwijst naar het DB dat nog moet besluiten. Een aantal wijzigingen worden -zoals het CP suggereerde- doorgeschoven naar 2020; lijn 8 wordt minder verslechterd dan eerst de bedoeling was en anders bekeken; een stagiair gaat voor het OVB een kosten-baten-analyse opzetten voor het verbeteren van regelmaat en rijtijden dmv (nieuwe OV-)infrastructuur.
     Het OVB antwoordt dhr. Visser dat het Ommelanderziekenhuis tevoren nadrukkelijk is gewaarschuwd dat er op de gekozen locatie geen (H)OV voor de ingang zou kunnen worden geboden, met alle gevolgen voor de (auto-)mobiliteit en het milieu.

Arriva gaat nu i.o.v. het ziekenhuis een proef opzetten met een zelfrijdend busje tussen de bushalte van lijn 119 en de ingang. Bij succes zal worden onderzocht of hiermee ook een verbinding over de openbare weg naar station Scheemda kan worden ontwikkeld.
Dhr. Corts antwoordt dhr. Visser dat de bushalte bij station Scheemda weinig gebruikt werd, en lijn 119 nu wordt gestrekt tbv betere aansluitingen, o.a. in Delfzijl en dat het ontworpen nieuwe busstation in Delfzijl op aandringen van OVB en Qbuzz is aangepast tbv bussen uit alle richtingen. Hij antwoordt dhr. de Vos dat de afsluiting van Binnenstad-west door de gemeente Groningen zoveel extra rijtijd kost door de omweg via de Eeldersingel dat de lijnen 7 en 9 niet meer kunnen stoppen op het Emmaplein. De halte Schoolholm zal daarom worden verplaatst naar de hoek Zuiderdiep – Stationsstraat. Het CP constateert dat het reizigersnut (en rendement?) van deze lijnen is verminderd door de ingreep van de gemeente Groningen. Het CP heeft in het voortraject de gemeente meermalen geadviseerd de bussen niet uit de Binnenstad te verdrijven, omdat deze nadelige neven-effecten werden verwacht.
Dhr. Froon bekritiseert de opheffing van de busstrook op de Emmabrug. Qbuzz hoopt dat t snel weer wordt veranderd, omdat de maatregel nu leidt tot extra vertraging, o.a. omdat bussen met een dubbele achteras niet vanaf de rechterrijstrook rechtsaf de Eeldersingel kunnen opdraaien. Dhr. Rijploeg hoort nog steeds klachten dat de 30-er lijnen nu te vroeg vanaf de Westerhaven vertrekken. Het CP heeft dringend behoefte aan een volledige evaluatie van ‘bussen om de west’ -zie punt 7.

- *Stand van zaken nieuwe haltes QLiner 312 Gasselternijveen*: Het OVB meldt tot geruststelling van het CP dat de Provincie Drenthe de haltes voor 3 augustus wil opleveren, met abri, stalling en later nog DRIS.
  Dhr. Kreemers attendeert op de matige kwaliteit van de bestaande haltes van QLiner 312 bij Gasselte/N378 en stuurt een mail met de details.
- *Adviesaanvraag Dr2019 gemeente Groningen:* De secretaris stuurt een brief.
- *Vervolgproces Dr 2019 en voorbereiding wg Dr 11 september*: Het OVB stuurt zsm na 30 juni de uitgewerkte dr-tabellen aan het CP. Het OVB stuurt het CP na het DB van 12 juli een schriftelijke reactie op het uitgebrachte Advies dr 2019. In de wg DR op 11 september kan het CP de reactie en laatste aanpassingen bespreken met het OVB.

5. Cashless op de GD-bus:
   Dhr. vd Mark van QBuzz presenteert de invoering van çashless in de bussen. “Qbuzz loopt achter bij de landelijke trend, ivm het geringe aantal incidenten in de GD-concessie”. Er is snellere PIN-apparatuur in de bussen geplaatst, pinnen moet net zo snel kunnen als chippen. Ook gangbare creditcards worden geaccepteerd. Om te bereiken dat iedereen kan betalen moet het pinnen in de bus duidelijk uitgelegd worden, ook in het engels. ‘Schrijnende gevallen’ worden opgelost met maatwerk; Cashless wordt bewust gefaseerd ingevoerd, om ervaringen te kunnen meenemen bij vervolgstappen. Er zijn geen incidenten gemeld. Dhr. Diekstra signaleerde bij Kardinge dat ‘slimmeriken’ in de ene bus pinnen of contant betalen en dan gauw overstappen op een andere bus…Qbuzz ervaart t nog niet als een probleem. Bovendien, het aantal bussen met cash gaat afnemen, in ‘t najaar zijn 80 QLinks en QLiners, stadsbussen

Emmen en de Airportliner voorzien van PIN. In QL15 is PIN niet nodig, ivm het overwegend betalen met SOV-kaart. Daarna stopt het verpinnen tot de invoering van de nieuwe concessie. Het CP vraagt of ook betalen met bankpas of mobiel, via Apple of google verder wordt ontwikkeld. Dhr. vd Mark wijst op het belang van het beheer over transacties en 'big data' voor wie wat precies kan of wil ontwikkelen. Dhr. Aakster suggereert omgekeerd, de OVC te ontwikkelen tot een breed inzetbare betaalpas….
Het CP herinnert aan de succesvolle proef van Arriva met de Tripperpas en het gemak van 'achteraf betalen' via incasso van de bankrekening. Daarbij kon aan veel-reizigers achteraf ook abonnements- of gezinskorting worden toegekend. Het meest klantvriendelijke en attractieve systeem?

6. Klantreacties Qbuzz:
   Dhr. vd Mark meldt een forse aantal reacties, ivm de stakingen, veel over restitutie op abonnementen en door de mismatch van scholen en de twee meivakantieweken. Dhr. vd Veen ziet een daling van het aantal reacties over personeel, en een stijging over te vroeg passerende bussen. Dhr. vd Mark verwijst naar de vele en wisselende stremmingen a.g.v. de aanpak Ring Zuid, waardoor 'op tijd rijden' een lastige opgave is geworden.

7. Stand van OV-Stads-zaken:
   - *Inrichting 'bussen om de oost'* komt in de Raadscie op 11/7 en in de Raad op Raad 17/7. Het CP heeft de Raad al eerder geadviseerd om alvorens hierover te beslissen, eerst een uitgebreide evaluatie van 'bussen om de west' te verlangen en te beoordelen. Gelet op de ervaringen tot nu toe is daar alle reden voor.
   - *evaluatie "Bussen-om-de-west*": Het CP wil alle directe en indirecte gevolgen van deze maatregel van de gemeente Groningen voor de kwaliteit en efficiency van het openbaar vervoer in de stad op tafel krijgen: wat is het effect op reistijden en -regelmaat, reizigersaantallen, exploitatie(meer)kosten…Dhr. vd Veen vraagt wat 'rijden over west' precies kost? Dhr. Rijploeg vraag 't OVB concreet: "wat is de hoogte van de factuur voor de extra gemaakte kosten en gederfde inkomsten vergeleken tussen de situatie voor 3 september 2017 en de situatie nu, omgerekend op jaarbasis, die het OVB aan de gemeente stuurt over 2017 en volgende jaren?"
     Dhr. Bonte antwoordt dat de omgeleide lijnen niet 'rijtijdneutraal' hun dienstregeling kunnen rijden, maar extra rijtijd nodig hebben. Het OVB onderzoekt welke kostenbronnen in de 'verrekenmatrix' moeten worden opgenomen, welke kosten -volgens afspraak- binnen de dienstregelinguren binnen de gemeente Groningen zullen worden gecompenseerd, danwel door de gemeente moeten worden gecompenseerd door investeringen** in extra OV-infrastructuurmaatregelen tbv het terugdringen van de omrijkosten (dus los van en naast geplande of wenselijke OV-investeringen elders in het netwerk).
     ** Dhr. vd Veen herinnert er aan dat €1 mlj exploitatiekosten compenseren over 10 jaar een -eenmalige- investering vergt van €10 miljoen.
     (Hij rekent voor dat het OV-exploitatienadeel van de fietsoversteek Eikenlaan € 1000,- per week bedroeg, (ofwel bij continuering was opgelopen tot €3ton/jaar zodat de gemeente er nu goed aan doet om te investeren in een ongelijkvloerse oplossing

ter plekke. Hij verwijst ook naar de kosten van combineren van het vrije Oosterhamriktracé voor de bus, met een autoroute. Is dat € 30 mlj waard?).
Het CP heeft met scepsis uit de media vernomen dat de route van het weinig gebruikte Citybusje op proef wordt doorgetrokken naar de Grote Markt, maar dat in een volgende fase op proef als 'belbus' zal worden gereden.

- *verwerking ervaringen 'west' irt stand van zaken plan "bussen om de oost":*
  Het CP raad het OVB aan om over 'bussen om de oost' een éénduidiger financiële afspraak te maken dan die welke over 'west' is gemaakt. Dhr. Corts vindt het inrichtingsvoorstel redelijk, maar signaleert dat de prioriteit voor OV in de VRI's nog niet vast staat, bij bruggen 30km/u geldt en dat de haltes op het Zuiderdiep niet worden verruimd. Mogelijk moet lijn 10 via UMVG-noord worden omgeleid. Het CP is bezorgd over het ruimtegebrek bij de St-Jansbrug westzijde, voor een veilig ontwerp van zowel een bushaltestrook en wachtperron, een passeerstrook voor auto's en bussen, een fietsstrook en voetpad, i.c.m. de uitrit van de provinciale parkeergarage en de oversteek bij de St. Jansbrug. Zoals het ontwerp er nu uitziet moeten reizigers voor de stilstaande bus langs de brug oversteken en aan de oostzijde moeten fietsers en bussen elkaar 2x kruisen.
  Vraag voor CP en Qbuzz is of de huidige 'Marktreizigers' zich 'fifty-fifty' gaan verspreiden over de haltes St.Jansbrug en Zuiderdiep, of merendeels naar die laatste gaan, met mogelijk ruimtegebrek als gevolg.
  De gemeenten betrekt het CP wel bij de uitwerking.
- *Oosterhamrikzone:* Het CP wil weten van het OVB wat de verwachte effecten op de kwaliteit van het OV zullen zijn in de gemeentelijke voorkeursvariant 'splitsing'.
  Volgens dhr. vd Veen is een tijdelijke extra busbrug nodig over het van Starkenborghkanaal die na aanleg van een geheel nieuwe van Starkenborghkanaalbrug weer overbodig dreigt te worden.
  Dhr. Bonte zal dhr. Stoker van het OVB verzoeken hierop te reageren.
  Het CP signaleert een groeiende maatschappelijke weerstand tegen de plannen.
- *OV-visie Stad en procedure "Let's Gro"* : Het CP bereidt een inspraakreactie voor.
- *Presentatie stageverslag Groningen-zuid:* Dhr. Bouwmeester heeft data verzameld mbt wonen, werken en onderwijs in Groningen-zuid en deze vergeleken met het huidig OV-gebruik en het lijnennet. Hij komt tot een aantal aanbevelingen o.a. om de lijnen 8, 9 en 10 te strekken en sneller te maken en 7 deels te vervangen door 15.
  Dhr. Froon reageert dat hij lijn 10 juist wil handhaven via Hoornsemeer-oost.
  Over het strekken en kansrijker maken van lijn 8 is het CP enthousiaster. Dhr. Rijploeg noemt de hoofdentree van de Martinihal als verbeterpunt, dhr. Diekstra is kritisch over de dal-bediening in de Wijert. Het OVB zegt toe naast deze studie ook die van Roy Tammens te betrekken in de plannen voor dr 2020.
  Dhr. Bouwmeester stuurt na afronding zijn verslag aan het CP.

8. Het verslag van het CP-Groningen van 24 april j.l. wordt ongewijzigd vastgesteld.

Sluiting vergadering (18:45u)